

عنوان مقاله:

اتباع در زبان و ادب فارسی

محل انتشار:

دوفصلنامه زبان و ادبیات فارسی، دوره 26، شماره 85 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسنده:

منصوره کریمی قهی - دانش آموخته دکتری تاریخ از دانشگاه الزهراء(س)

خلاصه مقاله:

مرکب های اتباعی ترکیب هایی هستند که بر اثر تکرار قسمتی از واژه پایه ساخته می شوند. این بخش مرکب معنی ندارد و هیچ گاه به تنهایی به کار نمی رود. این واژگان در زبان گفتاری مردم متداول است و در دوران اخیر، در برخی متون نظم و نثر، به ویژه داستان هایی که به زبان عامیانه نوشته شده، به کار رفته است. این پژوهش با رویکردی تاریخی و روش تحلیلی - تبیینی، در کنار واکاوی پیشینه مرکب های اتباعی (اتباع مهمل) در زبان و ادب فارسی سه مسیله را بررسی می کند: تاثیر تغییر صورت و معنی واژگان کهن فارسی بر شکل گیری مرکب های اتباعی در زبان و ادب فارسی، تاثیر نحو زبان عربی بر شکل گیری مرکب های اتباعی در زبان و ادب فارسی، تاثیر رواج واژگان عربی و مترادف نویسی بر شکل گیری مرکب های اتباعی در زبان و ادب فارسی بر طبق یافته های این پژوهش پیشینه کاربرد مرکب های اتباعی در زبان فارسی به قرن سیزدهم قمری می رسد. بیشتر ترکیب های که در فاصله سده های اول تا سیزدهم قمری در آثار منظوم و منثور دیده می شود و فرهنگ نویسندگان آنها را مصادیق مرکب اتباعی بر شمرده اند، ترکیب های عطفی و مترادف اند که به علت تغییر صورت و فراموشی معنی واژگان به اشتباه مرکب اتباعی خوانده شده اند. مرکب های اتباعی از قرن سیزدهم و به علت رواج واژگان عربی در زبان فارسی و عادت گفتاری مردم به مترادف گویی در محاورات کلامی متداول شد. با تحول در نثر فارسی و گرایش نویسندگان به ساده نویسی و گفتار نویسی، این ترکیب ها به متون فارسی به ویژه آثار داستانی با مایه های طنز و هزل وارد شد.

کلمات کلیدی:

مرکب اتباعی، زبان و ادب فارسی، آثار منظوم و منثور فارسی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/948390>

